

CIRKULÄR 16:50

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Signild Östgren m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

Budgetpropositionen för år 2017 och höständringsbudgeten för år 2016

Den 20 september presenterade regeringen 2017 års budgetproposition (2016/17:1) och 2016 års höständringsbudget (2016/17:2). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2016–2020. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) *egna kommentarer skrivs i kursiv stil.*

Nedan sammanfattas några satsningarna:

- Mer resurser till välfärden, 7,7 miljarder till kommunerna år 2017.
- Lovskola införs från år 2017 och kommunerna tillförs 30 miljoner, år 2018 tillförs 60 miljoner.
- En ”läsa skriva räkna-garanti” genomförs från år 2018 och kommunerna tillförs 130 miljoner per år.
- Rätt till Komvux innebär en förstärkning med cirka 530 miljoner per år.
- Avdrag för resor till arbetet ger ett avdrag på 205 miljoner per år.
- Satsning på transportinfrastruktur med 3,7 miljarder 2019 och 5 miljarder 2020.
- 900 miljoner kronor för perioden 2017–2020 för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.
- Nivån för klimatklivet är för perioden 2017–2020 årligen 700 miljoner.
- Kompetensutveckling för tidsbegränsat anställda inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård, 50 miljoner 2017 och därefter 200 miljoner åren 2018–2019.

I Budgetpropositionen läggs de 10 miljarderna till kommuner och landsting in i utgiftsområde 25, vilket innebär att på sikt kommer dessa medel att succesivt öka kommuner och landstings generella statsbidrag.

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Kommunalekonomisk utjämning	5
Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning	8
Migration och Integration	11
Individ- och familjeomsorg	13
Jämställdhet och diskriminering	14
Funktionshinder	15
Bidrag till psykiatri	15
Fritid och kultur	16
Äldreomsorg	17
Bostäder	17
Infrastruktur, transporter och klimat	18
Arbetsmarknad	20
Arbetsgivarfrågor	22

Ekonomi

Regeringens bedömning av den makroekonomiska utvecklingen

Tyngdpunkten i regeringens framställning ligger på perioden 2016–2017 medan utvecklingen 2018–2020 redovisas mer översiktligt.

Man pekar på osäkerhet om såväl internationella som inhemska faktorer. Bland de inhemska faktorerna nämns de stora rekryteringsbehoven i kommunsektorn, som redan har brist på personal. Man pekar också på att utvecklingen av den offentliga konsumtionen kan bli svagare än enligt prognosen om kommuner och landsting inte kan rekrytera personal i tillräcklig omfattning.

Utvecklingen 2016 och 2017

Konjunkturåterhämtningen i världen fortsatte under inledningen av 2016, även om den globala BNP-tillväxten var måttlig. Investeringar i oljesektorn ger stort bidrag till den norska tillväxten. Trots att oljepriset har stigit sedan början av 2016 är det fortfarande på en förhållandevis låg nivå och de norska investeringarna väntas därför minska även 2017, vilket bidrar till relativt låg BNP-tillväxt. Den ekonomiska tillväxten i Finland har varit svag en längre tid, delvis på grund av minskad efterfrågan från de viktiga exportmarknaderna Ryssland och euroområdet. Den finska tillväxten väntas stiga något 2016 och 2017 men bedöms bli fortsatt låg.

Tillväxten i euroområdet tilltog under inledningen av 2016, men den är fortfarande ojämnt fördelad. Starkare investeringsutveckling understödd av expansiv penningpolitik och något expansiv finanspolitik förväntas framöver. Tillväxten 2017 bedöms fortsätta i samma takt som 2016. Resultatet av den brittiska folkomröstningen om EU-medlemskap väntas medföra något lägre BNP-tillväxt i Storbritannien under andra halvan av 2016. Men, enligt regeringen, föreföll i slutet av augusti risken för spridningseffekter till andra länder vara begränsad.

Svensk ekonomi växte snabbt 2015 och tillväxten väntas bli hög även 2016 för att avta 2017, se tabell 1. Resursutnyttjandet fortsätter därmed att stiga. Det avspeglas i att BNP-gapet blir något positivt 2017 och att arbetslösheten faller till 6,3 procent år 2017. Konjunkturläget bedöms vara i det närmaste balanserat och de kommande åren präglas av en mer normal tillväxttakt.

Tabell 1. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i budgetpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges, prognos 2015–2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP ¹	3,9	3,2	2,5	2,0	2,3	2,4
Arbetade timmar ¹	1,0	1,9	1,5	0,6	0,8	0,8
Arbetslöshet ²	7,4	6,8	6,3	6,3	6,3	6,2
BNP-gap ³	–0,9	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Timplöner ⁴	2,4	2,7	3,1	3,4	3,4	3,4
KPIF, årsgenomsnitt	0,9	1,5	1,7	1,9	2,0	2,0
Prisbasbelopp	44 500	44 300	44 800	45 400	46 300	47 600
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	–0,1	–0,2	–0,3	0,0	0,8	1,5
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	43,4	42,0	40,9	39,5	37,4	34,5

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP.

⁴Konjunkturlönestatistiken. ⁵Andel av BNP.

Källa: Budgetpropositionen för år 2017.

De låga räntorna, stark ökning av sysselsättningen, stadigt ökande disponibel inkomst och ett i utgångsläget högt hushållssparande tyder, enligt regeringen, på fortsatt hög konsumtionstillväxt i hushållen framöver. Men införandet av krav på amorteringar på nya bostadslån ger enligt regeringen en motverkande kraft.

Tillväxten i offentlig konsumtion var förra året den högsta sedan 1998. Den statliga konsumtionen växte starkt men tillväxttakten i kommunsektorn var ännu högre. Den kommunala konsumtionen bedöms öka starkt även 2016 och 2017. För detta talar såväl den demografiska utvecklingen som det stora antalet asylsökande. Regeringen räknar även med att tidigare reformer inom vård, skola och omsorg samt de 10 miljarderna i höjt generellt statsbidrag kommer att bidra till ökad kommunal konsumtion.

Investeringsstillväxten inom näringslivet väntas avta stegvis. Bostadsinvesteringarna väntas fortsätta öka men i lägre takt i och med att resursutnyttjandet inom byggsektorn blir mer ansträngt. De offentliga investeringarna bedöms växa i hög takt 2016 och 2017, främst i kommunsektorn.

Arbetslösheten bedöms bli 6,8 procent för helåret 2016 och falla till 6,3 procent 2017. Antalet lediga jobb och företagens anställningsplaner tyder på att sysselsättningen fortsätter öka starkt under resterande del av 2016. Detta tillsammans med stigande efterfrågan i svensk ekonomi pekar, enligt regeringen, på fortsatt ökning av sysselsättningen 2017. Kommunsektorn väntas lämna ett stort bidrag till ökningen av antalet sysselsatta 2016 och 2017, sysselsättningen i kommuner och landsting väntas öka med 2,4 procent (27 000 personer).

Trots en stark utveckling på arbetsmarknaden och ett balanserat resursutnyttjande har löneutvecklingen varit dämpad under inledningen av 2016. Löneökningarna 2016 väntas bli lägre än genomsnittet för 1993–2015. År 2017 väntas de dock bli högre till följd av att resursutnyttjandet på arbetsmarknaden bedöms öka.

Trots expansiv penningpolitik har inflationen varit låg under en längre tid. Den underliggande inflationen har dock stigit trendmässigt sedan 2014 och väntas fortsätta stiga 2017, bland annat på grund av högre resursutnyttjande.

Utvecklingen 2018–2020

Resursutnyttjandet, mätt med BNP-gapet, bedöms vara balanserat 2018–2020. Hushållens konsumtion väntas växa i fortsatt snabb takt. Sysselsättningstillväxten väntas bromsa in 2018 till följd av lägre BNP-tillväxt. Från och med 2018 väntas också ett förhållandevis stort antal nyanlända komma in i arbetskraften.

Den kommunala konsumtionen bedöms visserligen öka starkt 2016 och 2017 (med 4,3 respektive 2,8 procent) till följd av den demografiska utvecklingen och asylmottagandet. Regeringen räknar även med att tidigare reformer inom vård, skola och omsorg samt de 10 miljarderna i höjt generellt statsbidrag kommer att bidra till ökad kommunal konsumtion. Men år 2018 räknar man med i stort sett oförändrad kommunal konsumtion jämfört med året innan och åren 2019–2020 räknar man med att den kommunala konsumtionen ska minska.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Bo Legerius tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Regeringens uppfattning om skatteunderlagets ökning till år 2019 är mer optimistisk än SKL:s och Ekonomistyrningsverkets (ESV), se tabell 2. Regeringens kommentarer till den relativt starka skatteunderlagstillväxten är sparsamma. Det som framkommer är att den främst förklaras av en stark tillväxt av lönesumman.

Tabell 2. Olika skatteunderlagprognoser
Procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014–2019
SKL aug	3,2	4,8	4,8	4,6	4,1	4,1	28,4
Reg, sep	3,2	5,2	5,0	5,2	4,2	4,2	30,2
ESV, sep	3,2	5,0	5,2	4,6	4,1	3,9	28,9

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Regeringen förutser starkare utveckling än SKL av skatteunderlaget vart och ett av åren 2015–2019. Huvudförklaringen är att regeringens prognos visar större ökning av arbetade timmar. Det motverkas delvis av att SKL förutsätter större löneökningar 2017–2019.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning**Förändring i kostnadsutjämningen**

Regeringen anger i Budgetpropositionen att delmodellen för *Barn och unga med utländsk bakgrund*, i kostnadsutjämningssystemet, ska ändras. Den geografiska indelning som används i modellen föreslås ändras från en indelning gjord utifrån församling till en indelning gjord utifrån distrikt. Förändringen föreslås införas från och med 2017. Enligt regeringen bedöms omfördelningseffekterna att bli små.

Den prognos av kostnadsutjämnningen som SKL presenterade i april, se cirkulär 16:17, bygger på den nu föreslagna indelningen.

Frågor om kostnadsutjämnningen kan ställas till Måns Norberg tfn 452 77 99 eller till Anders Folkesson tfn 08-452 73 37, avdelningen för ekonomi och styrning.

Anslaget kommunalekonomisk utjämnning

Tabell 3. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020
Totalt enligt cirkulär 15:24	64 562	64 626	64 690	64 690
Skatteväxling 2016	–4	–4	–4	–4
Tillskott				
Ökade resurser till välfärden (del av)	2 100	2 100	3 500	4 900
Regleringar enligt finansieringsprincipen				
Betygsättning i moderna språk	4	8	8	8
Lovskola	30	60	60	60
"Läsa skriva räkna-garanti"		130	130	130
Nationella prov		–61	–61	–61
Rätt till Komvux	534	530	530	532
Övriga regleringar				
Avdrag för resor till och från arbetet	–205	–205	–205	–205
Skatteavtalet Sverige–Danmark	–13	–13	–13	–13
Nedsättning av fastighetsavgiften				64
Överföring till 1:3 Kommunalekonomiska organisationer	–0,4	–0,4	–0,4	–0,4
Totalt enligt detta cirkulär	67 007	67 170	68 634	70 100

Tabell 4. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Kronor per invånare

	2017	2018	2019	2020
Totalt enligt cirkulär 15:24	6 475	6 380	6 322	6 249
Skatteväxling 2016	0	0	0	0
Tillskott				
Ökade resurser till välfärden (del av)	211	207	342	473
Regleringar enligt finansieringsprincipen				
Betygsättning i moderna språk	0	1	1	1
Lovskola	3	6	6	6
Läsa-skriva-räkna-garanti		13	13	13
Nationella prov		–6	–6	–6
Rätt till Komvux	54	52	52	51
Övriga regleringar				
Avdrag för resor till och från arbetet	–21	–20	–20	–20
Skatteavtalet Sverige–Danmark	–1	–1	–1	–1
Nedsättning av fastighetsavgiften				6
Överföring till 1:3 Kommunalekonomiska organisationer	0	0	0	0
Totalt enligt detta cirkulär	6 720	6 632	6 708	6 772

Tillskott

Regeringen har i Budgetpropositionen anvisat 10 miljarder till kommuner och landsting från år 2017 för mer resurser i välfärden. Pengarna till kommunsektorn kommer dels att fördelas på samma sätt som via det kommunalekonomiska utjämningsystemet dvs. i kronor per invånare, dels med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till antal asylsökande och nyanlända.

Av tillskottet som fördelas per invånare erhåller kommunerna 70 procent och landstingen 30 procent. Av det tillskott som fördelas med hänsyn till antal asylsökande och nyanlända får kommunerna 80 procent och landstingen 20 procent. Beräkningen är preliminär och kommer att uppdateras inför den slutliga fördelningen inför 2017.

Tabell 5. Fördelning av 10 miljarder till välfärden, kommuner

Miljoner kronor och kronor per invånare

Ar	Totalt, mnkr	Generell fördelning, mnkr	Generell fördelning, kronor/invånare	Modellberäknad fördelning, mnkr
2016	8 330	0	0	8 330
2017	7 700	2 100	211	5 600
2018	7 700	2 100	207	5 600
2019	7 500	3 500	342	4 000
2020	7 300	4 900	473	2 400
2021	7 000	7 000	668	0

Källa: Regeringens skrivelse *Preliminär fördelning kommuner och landsting*.

Från år 2021 är tanken att hela tillskottet ska ligga i anslaget för den kommunalekonomiska utjämnningen som generellt statsbidrag.

Den preliminära modellberäknade fördelningen för år 2017 per kommun framgår av regeringens skrivelse (pdf) som finns tillgänglig på denna webbsida:

<http://www.regeringen.se/contentassets/8b65b455d6ae49bfb750deee25d489c4/preliminar-fordelning-kommuner-och-landsting>

Frågor om tillskottet kan ställas till Måns Norberg tfn 452 77 99 eller till Signild Östgren tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regleringar enligt finansieringsprincipen

Regeringen har i remisspromemorian En stadieindlad timplan i grundskolan och närliggande frågor (U2016/03475/S) föreslagit att **betyg ska sättas i moderna språk** varje termin fr.o.m. årskurs 6. För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid ett införande föreslår regeringen därför att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämnning tillförs 4 miljoner kronor 2017. Anslaget beräknas öka med 8 miljoner fr.o.m. 2018.

Regeringen har för avsikt att föreslå en skyldighet för huvudmännen att erbjuda **lovskola** i två veckor per läsår för elever i årskurserna 8 och 9 samt på sommaren efter årskurs 9 i grundskolan. För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid ett införande föreslår regeringen därför att anslaget tillförs 30 miljoner kronor 2017 och att anslaget beräknas öka med 60 miljoner fr.o.m. 2018.

För att förbättra möjligheterna att tidigt kunna ge stöd efter behov avser regeringen att påbörja införandet av en **"läsa skriva räkna-garanti"** från 2017. Regeringen beräknar att 130 miljoner kronor bör tillföras anslaget fr.o.m. 2018 för att kompensera skolhuvudmännen för ökade utgifter med anledning av en sådan garanti.

Utredningen om **nationella prov** överlämnade sitt betänkande (SOU 2016:25) till regeringen den 31 mars 2016. Utredningens betänkande har remitterats och regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition med utgångspunkten att skapa en rättvis och likvärdig bedömning av proven. Förslagen innebär möjliga effektiviseringar och regeringen beräknar därför att anslaget kan minskas med 61 miljoner kronor årligen 2018–2021 och med 123 miljoner 2022 och årligen därefter.

Regeringen har lämnat förslag om en **rätt till utbildning inom Komvux** på gymnasial nivå för att uppnå grundläggande och särskild behörighet till högskoleutbildning samt motsvarande behörighet till yrkeshögskolan. Regeringen föreslår därför att 534,3 miljoner kronor tillförs anslaget för 2017 och beräknar att 530 miljoner överförs för 2018 och 2019. För 2020 och åren därefter beräknas 532 miljoner överföras för samma ändamål.

Övriga ekonomiska regleringar

Höjd beloppsgräns vid **avdrag för resor till och från arbetet** medför att anslaget minskar med 205 miljoner kronor.

I **skatteavtalet mellan Sverige och Danmark** om vissa skattefrågor regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet. För 2017 minskas anslaget med 13 miljoner kronor.

Den tioåriga **nedsättningen av fastighetsavgift** för nybyggda bostäder utvidgas genom att fastighetsavgiften sätts ned helt även år 6–15 efter värdeåret. Kommunernas inkomster från fastighetsavgiften minskar stegvis fr.o.m. 2018 t.o.m. 2027. För såväl 2018 som 2019 har anslaget redan tidigare beräknats öka med 64 miljoner kronor. För 2020 beräknas ytterligare 64 miljoner tillskjutas.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 0,4 miljoner kronor för att finansiera en **bidragsökning till Rådet för kommunala analyser**.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Anders Folkesson, tfn 08-452 73 37, Måns Norberg tfn 08-452 77 99 och Mona Fridell, tfn 08-452 79 10, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning

Det ska bli obligatoriskt att erbjuda lovskola

Regeringen avser att föreslå att det ska införas en skyldighet för huvudmännen att erbjuda lovskola till de elever i grundskolans årskurs 8 och 9 som riskerar att inte uppnå kunskapskraven för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Lovskola ska även erbjudas de elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha blivit behöriga till ett nationellt program i

gymnasieskolan. Vidare avser regeringen att se över lovskolans omfattning och inriktning.

Kommunerna kompenseras för det åtagande som en skyldighet innebär genom generella statsbidrag. Samtidigt minskas det riktade statsbidrag som idag finns för att erbjuda lovskola.

Någon proposition om skyldigheten att erbjuda lovskola har ännu inte presenterats. Men eftersom det avsätts 30 miljoner år 2017 (se cirkulärets tabell 3) kan det antas att avsikten är att införa en skyldighet någon gång under 2017. Några överläggningar mellan regeringen och SKL i enlighet med finansieringsprincipen har inte ägt rum.

Betyg i moderna språk ska sättas varje termin från årskurs 6

Medel föreslås fr.o.m. 2017 överföras till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner för att kompensera kommunerna för en kostnadsökning med anledning av att betyg ska sättas i moderna språk varje termin fr.o.m. årskurs 6. För 2017 avsätts 4 mkr och fr.o.m. 2018 avsätts 8 mkr. Se cirkulärets tabell 3.

Att betyg i moderna språk ska sättas varje termin hänger samman med de förslag om en stadiindelad timplan som nyligen presenterades i en promemoria från Utbildningsdepartementet, och som i skrivande stund är ute på remiss. Någon närmare tidplan för en proposition i frågan har ännu inte aviserats, men att döma av att det avsätts 4 mkr fr.o.m. 2017 kan det antas att förändringen kommer att gälla från höstterminen 2017. Några överläggningar mellan regeringen och SKL i enlighet med finansieringsprincipen har inte ägt rum.

En "läsa skriva räkna-garanti" planeras att införas

Regeringen avser att från 2017 påbörja införandet av en "läsa skriva räkna-garanti" i grundskolan. För att kompensera skolhuvudmännen för ökade utgifter med anledning av garantin beräknas fr.o.m. 2018 att 130 miljoner kronor kommer att tillföras utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Se cirkulärets tabell 3.

En statlig utredning om förutsättningarna att införa en "läsa skriva räkna-garanti" kommer att lämna sitt betänkande till regeringen inom kort. Någon närmare tidplan för en proposition i frågan har ännu inte aviserats, och några överläggningar mellan regeringen och SKL i enlighet med finansieringsprincipen har inte ägt rum.

Ändringar planeras i systemet med nationella prov

En statlig utredning om de nationella proven lämnade tidigare i år förslag om ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning. Regeringen avser att återkomma med en proposition med utgångspunkten att skapa en rättvis och likvärdig bedömning av proven. Med anledning av den kommande propositionen och den möjliga effektivisering som förslagen medför beräknas anslagsnivån under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner att påverkas från och med 2018. Se cirkulärets tabell 3.

Någon närmare tidplan för en proposition i frågan har ännu inte aviserats, och några överläggningar mellan regeringen och SKL i enlighet med finansieringsprincipen har ännu inte ägt rum.

Fler platser yrkesvux och lärlingsvux

Inför innevarande år aviserade regeringen en ökning av antal årselevplatser inom yrkesvux med 4 350 årselevplatser. Innevarande år har Skolverket sammanlagt fördelat 8 474 platser. I budgetproposition för 2017 aviseras en förstärkning av antalet platser med ytterligare 2 425 platser.

Regeringen avsätter för lärlingsvux medel för 2 600 platser. Det innebär en ökning av i storleksordningen 1 000 platser i förhållande till de nuvarande.

SKL ser positivt på utökningen av platser inom yrkesvux. Redan när den nuvarande regeringen tillträdde – hösten 2014 – framhöll vi betydelsen av en fortsatt satsning på yrkesutbildning för vuxna. Behovet omfattar även ungdomar över 20 år som vill snedda från ett högskoleförberedande gymnasieprogram till yrkesverksamhet. De nyanlända som genomgått SFI och grundläggande utbildning och behöver ytterligare utbildning för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden är en växande målgrupp.

SKL bedömde att antalet yrkesvuxplatser behövde uppgå till i storleksordningen 15 000–16 000 platser. Detta skulle innebära att behovet även på några års sikt skulle tillgodose olika yrkesområden, inklusive de omfattande behov inom vård- och omsorgssektorn som finns i stora delar av landet. Den bedömningen kvarstår. Regeringens förslag om ytterligare utökning av antalet yrkesvuxplatser i årets budget är därför välkommet.

Det har hittills visat sig svårt att svara upp mot önskemålen om en omfattande utökning av lärlingsutbildningar i gymnasieskolan. Vad gäller lärlingsutbildning för vuxna finns det enligt SKL:s uppfattning däremot gynnsamma möjligheter att gradvis utveckla sådan utbildning. Vi ser därför positivt på en utökning av ramen för lärlingsvux.

Rätt till behörighetsgivande utbildningar inom Komvux

Under år 2016 fanns det medel – under ett år – för 8 599 årselevplatser fördelade som s.k. kunskapslyftsplatser. De har kunnat användas för både teoretiska och yrkesinriktade platser.

Inför 2017 planeras i stället att införas så kallade behörighetsgivande utbildningar. Den består dels av en rättighet för elever som saknar grundläggande behörighet för högskolestudier att läsa in den inom vuxenutbildning. Hittills har en sådan rättighet varit förbehållet elever som efter den senaste gymnasireformen fullföljt ett yrkesprogram i gymnasieskolan utan att uppnå sådan behörighet. Den består också i en rätt att läsa in särskild behörighet för högskola och särskilda förkunskapskrav för yrkeshögskola inom vuxenutbildningen.

För detta kompenseras kommunerna med generella statsbidrag, genom att tillförs det fr.o.m. 2017 tillförs cirka 530 mkr till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Se cirkulärets tabell 3.

SKL har ställt sig positiv till införandet en rättighet till behörighetsgivande utbildningar inom vuxenutbildningen. Vi har heller inte redovisat några invändningar mot den finansieringsnivå reformen ligger på i ett inledande skede. Det är däremot mycket

svårt att på förhand uppskatta vilka utbildningsvolymen som en sådan rättighet medför och kommer att utvecklas till, varför vi framhållit till regeringen att reformens ekonomiska konsekvenser noga behöver följas upp.

Tillfälligt minskad ram för traineeutbildning

Ramen för traineeutbildning föreslås minskas från 3551 årsplatser i år till 1246 årsplatser för år 2017. Det hänger samman med svårigheterna att inledningsvis få igång en verksamhet med de volymen inom trainee som från början förväntades. Lite längre fram i tiden – för 2018 och 2019 – avser regeringen att åter öka på ramen för detta ändamål.

Utökad ram för Yrkeshögskolan och bibehållen ram för folkhögskolan

Innevarande år har skett en ökning av antalet platser i Yrkeshögskolan med 2 500 platser. Inför år 2017 utökas ramen med ytterligare 3 500 årsplatser. Detta i enlighet vad som redan tidigare aviserats. De riktade medel som funnits anvisade för folkhögskolan bibehålls i samma omfattning som tidigare.

SKL finner att alltmer av yrkesutbildningar flyttar upp på eftergymnasial nivå, inte minst därför är den utökade ramen för yrkeshögskolan välkommen.

Frågor om grundskola kan ställas till Eva-Lena Arefäll tfn 08-452 79 45 och om gymnasieskola och vuxenutbildning till Mats Söderberg tfn 08-452 79 42, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Migration och Integration

Nya ersättningar för ensamkommande barn

Regeringen har tidigare meddelat att man avser ändra systemet med kommunersättningar för mottagandet av ensamkommande barn från halvårsskiftet 2017. Ersättningsystemen ska innehålla ett större inslag av schabloner, samt styra mot mer kostnadseffektiva placeringlösningar och kortare placeringstider. I budgetpropositionen framgår inga ytterligare detaljer, varför kommunerna nu måste invänta förordningsändringarna innan dessa kan klargöras. Från 2018 och framåt räknar regeringen med att de lägre ersättningarna ger lägre kostnader för staten med cirka 7 miljarder kronor årligen.

Regeringen tillskjuter 40 miljoner kronor under 2017 och 2018 för att kompensera kommunerna för eventuella extraordinära utgifter till följd av det nya ersättningssystemet. Det finns ännu inga detaljer kring hur dessa medel ska fördelas.

Frågor om ersättningar för ensamkommande barn kan ställas till Måns Norberg tfn 452 77 99 eller till Signild Östgren tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Asylmottagande och nyanländas etablering

Tidiga insatser till asylsökande

Länsstyrelserna får ansvaret för att samordna och organisera tidiga etableringsinsatser till asylsökande från 2017. Tidigare har Migrationsverket ansvarat för organiserad

sysselsättning. Inom ramen för det nya uppdraget ska länsstyrelserna bl. a. utlysa medel till framförallt civilsamhällets organisationer för att genomföra tidiga insatser. Medel tillförs för detta ändamål med 135 miljoner 2017, 110 miljoner 2018, 100 miljoner 2019 och 30 miljoner 2020.

Med anledning av länsstyrelsernas nya uppdrag förstärks även deras förvaltningsanslag med 72 miljoner per år från 2017 och Migrationsverkets förvaltningsanslag minskar med motsvarande belopp.

Ytterligare medel tillförs även till studieförbunden och folkhögskolor via Folkbildningsrådet för språkinsatser till asylsökande med 135 miljoner 2017, 120 miljoner 2018, 106 miljoner 2019 och 41 miljoner 2020.

Arbetsförmedlingen tillförs 90 miljoner 2017 och 55 miljoner från 2018 för att satsningen på kompetenskartläggning av asylsökande ska fortsätta.

Hur de nya medlen från länsstyrelsen ska utlysas kommer att regleras i förordning. Medlen avser i huvudsak insatser via det civila samhället. Den kommande förordningen kan tydliggöra om även andra aktörer, såsom kommuner, landsting och regioner kan söka medel för tidiga etableringsinsatser till asylsökande.

Ökade § 37-medel

Inom ramen för länsstyrelsernas uppdrag att verka för ökad beredskap och mottagningskapacitet i kommunerna tillförs de medel som kommuner kan ansöka om enligt § 37 i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. De s.k. § 37-medlen uppgår till totalt 80 miljoner under 2017 inkluderat en förstärkning med på 20 miljoner som tillförs för att skapa förutsättningar för en god bostadsförsörjning i kommunerna genom att förmedla eller på annat sätt underlätta uthyrning av privatpersoners bostäder.

Förändrat regelverk i etableringsuppdraget

Regeringen avser att återkomma med förslag för att förenkla och effektivisera etableringsuppdraget. Syftet är att göra regleringen av nyanländas etablering mer lik det arbetsmarknadspolitiska regelverket i övrigt.

I den översyn av etableringsuppdraget som har genomförts internt på regeringskansliet har ingått att se över regelverket för etableringsuppdraget i syfte att minska onödig administration och skapa bättre förutsättningar för en ökad flexibilitet och effektivitet. I översynen har även ingått hanteringen av statliga ersättningar vid övergången mellan asylsökningssprocessen och den första tiden med uppehållstillstånd (det s.k. glappet). En departementspromemoria med en redovisning från översynen och förslag förväntas remitteras inom kort.

Dua ges uppdrag och medel att främja samverkan kring nyanlända mellan AF och kommuner

Delegationen för unga till arbete (Dua) ges ett uppdrag att främja samverkan mellan berörda aktörer som har betydelse för nyanländas, företrädesvis nyanlända ungdomars, möjlighet att etablera sig i arbetslivet. Erfarenheterna av Dua:s tidigare arbete med lokala överenskommelser som verktyg för samverkan ska tas tillvara. 30 miljoner

per år 2017–2018 avsätts för främjandeinsatser liknande de medel som idag finns för samverkan kring unga.

Inom ramen för nuvarande samverkan kring nyanländas etablering har också lokala överenskommelser (s.k. LÖK:ar) använts som verktyg. Det är angeläget, enligt SKL, att det fortsatta arbetet, där även Dua får uppdrag, bygger vidare på denna samverkan.

Ökade medel till kommunerna för nyanlända med särskilda behov

Anslaget till Migrationsverket för ersättningar till kommuner höjs och avser volymökningar och inte förändringar i utformningen av ersättningen.

Medel reserveras för nyanlända inom satsningen på lärlingsvux

Platserna inom lärlingsvux utökas. Delar av satsningen reserveras för elever inom svenska för invandrare (sfi) och svenska som andra språk. Satsningen uppgår totalt till 243 miljoner.

Subventionen i nystartsjobb för nyanlända ökar.

Regeringen avser att sänka subventionen i nystartsjobb för personer som varit arbetslösa mindre än två år. Regeringen avser samtidigt att öka subventionen för personer som varit arbetslösa mer än tre år och för nyanlända. Den maximala stödperioden kortas till två år.

Frågor om Asylmottagande och nyanländas etablering kan ställas till Karin Perols, tfn 08-452 76 82, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Individ- och familjeomsorg

Förbättringar i socialförsäkringarna kan påverka kostnaderna för bistånd

- Höjd sjuk- och aktivitetsersättning med 0,05 prisbasbelopp (187 kr/mån) från 2017-07-01.
- Bostadstillägget höjs med 100 kronor per månad från 2017-01-01.
- Inkomstgränsen för barnfamiljer höjs från 117 000 till 127 000 kronor för ensamstående och från 58 500 till 63 500 för makar och sambor från 2017-01-01.
- Differentierat underhållsbidrag för unga från 15 år föreslås införas från år 2018.
- Höjning av flerbarnstillägget för barn tre med 126 kronor per månad från 2017-01-01.

Förbättrad arbetslöshetsförsäkring

Blir möjligt att vara arbetslös på deltid och få ersättning under max 60 veckor (nu 75 ersättningsdagar). Samordning av hur pension och arbetslöshetsersättning kan ske.

Många av de reformer som regeringen genomfört tidigare, som t.ex. höjt underhållsstöd för ensamstående, borttagande av den borte parentesen i sjukförsäkringen, höjd a-kassa och åtgärder för fler personer i utbildning och jobb kommer leda till ett minskat behov av ekonomiskt bistånd.

Frågor om ekonomiskt bistånd kan ställas till Christina Björk tfn 08-452 71 77, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Jämställdhet och diskriminering

Fortsatta satsningar inom jämställdhetspolitiken

Förslaget i budgetpropositionen är att drygt 247 miljoner kronor avsätts under perioden 2017–2020, förutom år 2019 då drygt 346 miljoner planeras att avsättas, till särskilda jämställdhetsåtgärder.

Jämställdhetsmyndighet ska inrättas

En Jämställdhetsmyndighet planeras inrättas från år 2018.

Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor 2017–2020

En nationell strategi mot mäns våld ska presenteras under hösten 2016. De samlade åtgärderna på området aviserar omfatta cirka 900 miljoner kronor för perioden 2017–2020 för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin innebär en ambitionshöjning på området med fokus på våldsförebyggande insatser.

Uppdrag om utvecklingsmedel, kompetensstöd och samordning fortsätter

Socialstyrelsen ska under 2017 fortsätta att fördela 50 miljoner kronor till kommunerna och 20 miljoner till landstingen i form av utvecklingsmedel för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer och stöd till våld utsatta kvinnor och barn.

Socialstyrelsen, länsstyrelserna och NCK får också fortsatt uppdrag att tillhandahålla nationellt och regionalt kompetensstöd för att kvalitetsutveckla arbetet i kommuner, landsting och regioner.

Regeringen kommer också att ge länsstyrelserna fortsatt uppdrag att stödja och utveckla samordningen i länen. Länsstyrelsen i Östergötlands län får fortsatt uppdrag för 2017 att ha ett nationellt kompetensteam mot tvångsäktenskap och barnäktenskap samt hedersrelaterat våld och driva en nationell stödtelefon för yrkesverksamma bl.a. inom kommuner, landsting och regioner.

Ny lagstiftning om aktiva åtgärder

Under 2016 har regeringen föreslagit ändringar i diskrimineringslagen som innebär att arbetet med aktiva åtgärder inom arbetslivet och utbildningsområdet ska utvidgas till att omfatta samma diskrimineringsgrunder som diskrimineringsförbudet (prop. 2015/16:135). I propositionen föreslås även att det nuvarande kravet på en lönekartläggning för jämställda löner kvarstår och att en sådan kartläggning ska genomföras årligen i stället för vart tredje år. När det gäller formerna för dokumentation av arbetet ersätts dagens krav på särskilda planer med ett krav på skriftlig dokumentation. Kravet på skriftlig dokumentation vid lönekartläggningen ska omfatta företag med minst 10 arbetstagare i stället för dagens 25. I propositionen lämnas också förslag på ett förtydligat ansvar för arbetsgivare att främja en jämn könsfördelning på ledande positioner. Förslagen träder i kraft den 1 januari 2017.

Frågor om Jämställdhet och diskriminering besvaras av Jenny Norén tfn 08-452 77 96 och Anna Ulvesson tfn 08-452 74 67, avdelningen vård och omsorg.

Funktionshinder

Indexering av assistansersättningen

Höjning av assistansersättningen blir något lägre än tidigare år, nämligen en indexering med 1,05 procent. Regeringen hänvisar till Assistansersättningsutredningen, som i sitt betänkande bedömde att ersättningen är högre än vad som motiveras av kostnads- och löneutvecklingen (SOU 2014:9).

SKL anser att uppräkningsen med 1,05 till 291 kronor per timme för 2017 är otillräcklig. Uppräkningsen är otillräcklig i förhållande till nivån på löneökningstakten som anges till cirka 3 procent i regeringens prognoser. Detta innebär en kostnadsövertäckning på kommunerna eftersom de har ett ansvar för att utföra assistansen för alla brukare, även de som inte någon annan utförare vill ta emot.

Regeringen vill införa differentierad schablon

Regeringen öppnar för möjligheten att införa en differentierad schablon för assistansen genom en ändring i Socialförsäkringsbalken (SFB). Inga konkreta förslag på hur detta ska utformas lämnas dock.

SKL har tidigare tagit ställning för en differentiering grundad på olika andel utförd tid på obekvämt arbetstid.

Efterskottsbetalning för assistansen

I budgeten redovisas också de ekonomiska konsekvenserna av att assistansersättningen utbetalas i efterskott från den 1 oktober i år. Konsekvenserna för kommunerna blir enbart likviditetsmässiga.

SKL har tagit ställning för denna förändring eftersom det minskar behovet av regleringar i efterskott när en brukare t.ex. byter anordnare.

Forskning

Regeringen föreslår en forskningssatsning för att öka kunskapen om styrningen av hälso- och sjukvård och socialtjänst för en kunskapsbaserad och innovativ utveckling. Satsningen ska utformas i bred samverkan med berörda. Regeringen föreslår att anslaget till Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) ökas med 10 miljoner kronor 2017 och beräknas öka med 15 miljoner under perioden 2018–2020.

Frågor om funktionshinderområdet besvaras av Henrik Gouali tfn 08-452 77 95, avdelningen för vård och omsorg, och frågor om assistansersättningen av Peter Sjöqvist tfn 08-452 77 44, avdelningen för ekonomi och styrning.

Bidrag till psykiatri

Regeringen föreslår att 1,1 miljard kronor anvisas per år för perioden 2017–2019 samt 0,8 miljarder för år 2020. Anslaget får användas till bidrag och statsbidrag för insatser

inom psykiatri och psykisk hälsa. Anslaget får även användas för utgifter för forskning inom psykiatri och psykisk hälsa. Vissa insatser inom folkhälsoområdet finansieras även av anslaget. En viktig del i regeringens strategi är en sedan tidigare redovisad riktad satsning på 280 miljoner kronor per år under 2016–2019 för att möta den ökade ohälsan bland barn och unga vuxna t.o.m. 30 år. I satsningen ingår att förstärka ungdomsmottagningarnas arbete och stimulera nya initiativ på området.

Målsättningen är att överenskommelsen 2016 med SKL ska följas av överenskommelser med en likartad inriktning under 2017 och 2018.

Frågor om psykiatri kan ställas till Mikael Malm tfn 08-452 78 31, avdelningen för vård och omsorg.

Fritid och kultur

Idrottssatsningar

I höständringsbudgeten satsas 20 miljoner på asylsökandes och nyanländas idrott i år. För perioden 2017–2019 avsätts i budgetpropositionen 14 miljoner per år och för perioden 2020–2025 avsätts 18 miljoner per år.

Regional kulturverksamhet – kultursamverkansmodellen

SKL uppmärksammar att regeringen hörsammat behovet av en förstärkning av anslaget för regional kulturverksamhet genom att föreslå en ökning med 30 miljoner kronor per år under 2017–2020, sammanlagt 120 miljoner.

Vidare ökas anslaget med ytterligare 5 miljoner kronor per år under samma period för läsfrämjande insatser under skollov. Anslaget för regional kulturverksamhet tillförs även 58 miljoner 2017, 50 miljoner 2018, 53 miljoner årligen 2019 och 2020 för att förstärka den musikaliska scenkonsten.

Folkbibliotek och läsfrämjande

Regeringen beräknar att bidraget till litteratur och kulturtidskrifter tillförs 15 miljoner kronor årligen 2017–2020 för att bygga ut den läsfrämjande insatsen Bokstart som Statens kulturråd tagit initiativ till samt för bidrag till läsfrämjande insatser under skollov. Bokstart är ett samarbete mellan barnhälsovård och folkbibliotek i syfte att stimulera små barns språkutveckling och satsningen byggdes under 2016 ut till att omfatta fem områden i olika delar av landet. Förstärkningen av Bokstart innebär att satsningen utvidgas till att omfatta fler regioner och att satsningen på ett tydligare sätt också kopplas till förskolan.

Regeringen har för avsikt att tillsätta en delegation med uppdrag att inom ramen för satsningen "Hela Sverige läser med barnen" samla de insatser för läsfrämjande som görs både inom och utanför skolan.

Frågor om kultur kan ställas till Louise Andersson tfn 08-452 74 22, och om idrott till Nils-Olof Zethrin tfn 08-452 79 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Äldreomsorg

Kompetensutbildning för tidsbegränsat anställda

För att öka kvaliteten och säkra kompetensförsörjningen inom välfärden föreslår regeringen en satsning på 10 000 utbildningsplatser till kompetensutbildning för tidsbegränsat anställda inom äldreomsorgen och hälso- och sjukvården. Medel avsätts med 50 miljoner 2017, därefter 200 miljoner åren 2018–2019 per år och 50 miljoner år 2020.

Bostäder

Forskning för social bostadspolitik

Regeringen avsätter 20 miljoner 2018 och 30 miljoner från 2019 per år för forskning för en social bostadspolitik.

Budgetpropositionen innehåller en rad förslag till regeländringar för att stimulera till ett ökat bostadsbyggande:

- I enlighet med vad som framhålls i regeringens 22-punktsprogram kommer regeringen att föreslå riksdagen att kommunerna ska få utökade möjligheter att själva bedöma om en detaljplan behöver upprättas eller om bygglov kan lämnas med översiktsplanen som grund, liksom om beslutet att anta en detaljplan ska kunna delegeras från kommunfullmäktige. Förutsättningarna för att genom temporära lagändringar underlätta för bostadsbyggandet under tre till fem år ska undersökas. Regeringen avser att presentera förslag om krav på kommunal planering för bostadsbyggande.
- För att öka byggandet av fler hyresrätter kommer möjligheterna för kommunerna att reglera upplåtelseformer för bostäder i detaljplaner att ses över.
- Regeringen avser kartlägga och vid behov lägga fram förslag om kommunernas möjligheter att säkerställa att befintliga byggrätter bebyggs på det sätt som har bestämts i detaljplanen.
- En fullständig genomlysning och konsekvensbedömning av Boverkets byggregler kommer att göras.
- Kontrollen av att serieproducerade bostadsbyggnaders utformning och tekniska och miljömässiga egenskaper uppfyller kraven kommer att förenklas och bygglovsplikten för vissa åtgärder kommer att tas bort.
- Regeringen har för avsikt att se över förfarandet för överprövning av bygglovsbeslut i syfte att förkorta ledtiden för slutligt avgörande av bygglovsfrågor.
- Regeringen kommer att föreslå att det för länsstyrelsens handläggning införs en tidsgräns i de ärenden där myndigheten själv tar initiativ till att överpröva en detaljplan.
- Regeringen kommer att se över resultatet av reformen Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och LIS-regelverket.
- Regeringen pekar också på ett antal åtgärder där staten ska bidra till ett ökat bostadsbyggande:

- Regeringen avser att tillföra länsstyrelserna resurser för att kunna upprätthålla standarden vad gäller handläggningstider och rådgivning för plan- och bygglovsärenden i en situation med starkt ökat bostadsbyggande. Vidare avser regeringen att tydliggöra länsstyrelsernas uppdrag när det gäller bostadsbyggandet. Regeringen avser också att gå vidare med och bereda förslaget i betänkandet Bättre samarbete mellan stat och kommun vid planering av byggande (SOU 2015:109), när det gäller kommunens möjlighet att begära att länsstyrelsen lämnar förhandsbesked vid detaljplanläggning.
- Regeringen kommer att uppdra åt en samordnare att se till att kommunen får frågan om statens mark kan upplåtas för bostäder prövad i sak, och att underlätta att förhandlingar om villkoren kommer till stånd.
- Förutsättningarna att ge Akademiska hus i uppdrag att bygga, förvalta och utveckla bostadsfastigheter i samarbete med andra statliga bolag som kan bidra kommer att ses över. Staten kommer att söka samarbeten för att möjliggöra nyproduktion i stor skala i form av nya samhällen.
- Regeringen avser att förlänga den kompetenssatsning rörande plan- och bygglagstiftningen som Boverket har genomfört 2014–2016 i ytterligare fyra år.

Frågor om byggande kan ställas till Ann-Sofie Eriksson tfn 08-452 78 63, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Infrastruktur, transporter och klimat

Satsning på bredband

Regeringen föreslår att landsbygdsprogrammet ska förstärkas med totalt 850 miljoner under 2017–2020 för bredbandssatsningar. Satsningarna ska göras i områden där förutsättningar för kommersiell bredbandsutbyggnad saknas. Inom ramen för landsbygdsprogrammet har regeringen tidigare avsatt totalt 3,25 miljarder kronor för bredbandsutbyggnad.

SKL välkomnar satsningen. En utbyggd satsning på bredband behövs för att klara ett hållbart samhälle i alla delar av landet.

Frågor om bredband kan ställas till Dan Lems tfn 08-452 78 54, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Närtidssatsning på järnväg

Regeringen föreslår en särskild satsning under 2017 för kapacitetshöjande åtgärder i järnvägssystemet som förbättrar kapacitet och robusthet i transportsystemet. Det handlar om kapacitetshöjande åtgärder såväl utanför de större storstadsregionerna som i eller i anslutning till dessa regioner. Satsningen föreslås uppgå till 200 miljoner kronor 2017.

SKL ser positivt på satsningen, då det är mycket viktigt att skapa robusthet och tillförlitlighet i det befintliga transportsystemet, eftersom underhållet på järnvägen är eftersatt.

Frågor om närtidssatsningen kan ställas till Sara Rhudin tfn 08-452 75 44, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Transportinfrastruktur

Regeringen föreslår en ökning av anslagen för vidmakthållande av transportinfrastrukturen om 3,7 miljarder kronor 2019 och 4 miljarder 2020. Utöver det även en ökning av anslaget till utveckling av transportinfrastrukturen om 1 miljard 2020.

SKL ser positivt på satsningen av ökade anslag för underhåll av järnväg och väg under 2019 och 2020. Järnvägen är av stor betydelse för den regionala arbetspendlingen som drabbas hårt av ett eftersatt underhåll så som det ser ut idag.

SKL delar regeringens syn på att nya stambanor skulle stärka järnvägens konkurrenskraft. Dock behöver regeringen ta ansvar för att det finansieras på ett hållbart sätt så att det inte drabbar vår välfärd. Om kommunerna ska vara med och finansiera statlig infrastruktur måste det ske på rätt villkor för att minimera kommunernas risktagande.

Frågor om transportinfrastruktur ställas till Mattias Sjöholm tfn 08-452 76 11, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Klimatsatsning

Klimatklivet förstärks något och förlängs till 2020, för att stötta regionala och lokala initiativ som ska minska utsläppen av växthusgaser. Nivån för 2017–2020 är 700 miljoner kronor per år. Stöd ges bland annat till laddinfrastruktur för elfordon, biogasanläggningar, konvertering från fossil olja, lustgasdestruktion.

Stadsmiljöavtalen byggs ut med ytterligare 250 miljoner kronor år 2017 och ges 500 miljoner 2018. Från och med nästa år blir det även möjligt att söka stöd för investeringar i cykelinfrastruktur.

Anslaget för klimatanpassning förstärks med 10 miljoner kronor per år 2017–2018, 70 miljoner år 2019 och 120 miljoner år 2020.

Arbetet för en giftfri vardag ges ett utökat anslag på 50 miljoner per år 2018–2020. Det omfattar en fortsatt satsning på barns vardag (i förskolor), en kartläggning av farliga ämnen i varor, en stärkt miljöövervakning av farliga kemikalier inklusive Pfas och växtskyddsmedel. Arbetet inleds med att skapa ett centrum för substitution av farliga ämnen i kemiska produkter och varor. Länsstyrelsernas tillsyn över förorenade områden ges ökade resurser vilket kan underlätta kommunernas exploateringsarbete.

Livsmedelsstrategin redovisas senare i höst. För att uppnå en mer likvärdig livsmedelskontroll över hela landet och minska den administrativa bördan för livsmedelsföretagen aviseras en stärkt samordning mellan kontrollmyndigheterna.

Havs- och vattenmiljöarbetet behöver förstärkas ytterligare bl.a. för att öka takten i att nå de havs- och vattenrelaterade miljökvalitetsmålen. I denna proposition föreslår regeringen att anslaget ökar med 40 miljoner kronor 2017 och med 30 miljoner per år fr.o.m. 2018 och framåt.

Frågor om Klimatsatsning och Miljö kan ställas till Ann-Sofie Eriksson tfn 08-452 78 63 och Andreas Hagnell tfn 08-452 78 66 eller Tove Göthner tfn 08-452 79 25, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsmarknad

Arbetsgivardeklaration införs 2018

Från 1 januari 2018 ska uppgifter på individnivå skickas in till Skatteverket varje månad. Dessa arbetsgivardeklarationer ska ersätta den årliga kontrolluppgiften.

Arbetsgivarkontakter

Regeringen avser att bjuda in parter och branscher till samtal om hur satsningar inom utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken kan utvecklas för att klara kompetensförsörjningen. Här avser man att fortsätta arbetet med att förbättra matchningen och minska detaljstyrning och ge ökad möjlighet till lokal samverkan för Arbetsförmedlingen. Arbetsgivararbetet på Arbetsförmedlingen ska förstärkas med ökat fokus på uppsökande verksamhet. Regeringen tillsatte också en utredning i juni 2016 som ska göra en bred översyn av Arbetsförmedlingens uppdrag och det statliga åtagandet.

SKL ser positivt på att regeringen bjuder in parter och branschföreträdare till samtal om samverkansfrågor och de arbetsmarknadspolitiska programmens utformning. SKL kommer också aktivt att bidra med information och inspel till Arbetsmarknadsutredningen.

Kunskapslyft och validering

Regeringen har inlett en ny kunskapslyftssatsning där man avser att införa rätt till behörighetsgivande kurser inom ramen för Komvux som föreslås träda i kraft 2017. Ett studiestartstöd har aviserats för att öka rekryteringen till studier för kortutbildade arbetslösa i åldern 25–56 år. Stödet föreslås införas 1 juli 2017.

Kompetensförsörjningsfrågor är av största betydelse för att kommunsektorn som andra arbetsgivare ska klara sina uppdrag. SKL välkomnar alla utbildningssatsningar som innebär att de arbetssökandes kunskapsnivåer står i paritet med arbetsmarknadens behov.

Den Valideringsdelegation som inrättades 2015 kommer att lämna förslag till en nationell strategi för validering i början av 2017. Regeringen vill också att arbetsmarknadsutbildningen i högre grad leder till arbete efter avslutad utbildning och pekar också på vikten av att arbetsmarknadsutbildningen fungerar som ett komplement till reguljär utbildning för att undvika dubbelarbete.

Ett välfungerande valideringssystem är av stor betydelse för att förkorta nyanländas etablering på arbetsmarknaden och för att underlätta vidareutbildning av redan anställd personal.

Subventionerade anställningar

Regeringen har vidgat målgruppen för traineejobb och yrkesintroduktionsanställningar under våren. SKL och Kommunal har träffat en överenskommelse om extratjänster

och regeringen har genomfört förändringar avseende extratjänster (se vidare i bilagan om Arbetsgivarfrågor).

En hundra procentig lönetäckning för extratjänster innebär att arbetsgivarnas kostnader täcks upp till ett belopp som inkluderar lagstadgade arbetsgivaravgifter (31,42 %). Enligt gällande avtal är arbetsgivaravgifterna för kommuner (38,43 %) och landsting (44,10 %) något högre än vad lagen säger. Kommunsektorn kommer inte att få kompensation för mellanskillnaden. Så var det även på Plusjobbstiden och så är det i samband med andra arbetsmarknadsåtgärder.

Regeringen kommer att genomföra förändringar i nystartsjobben genom att sänka subventionen för de som varit arbetslösa kortare än två år samt korta de maximala stödperioderna. Samtidigt ökar man subventionerna i nystartsjobben för personer som varit arbetslösa mer än tre år och för nyanlända. Under 2017 kommer regeringen att ställa krav på kollektivavtal eller villkor som är likvärdiga med dessa även för nystartsjobb.

Regeringen har gett Tillväxtverket i uppdrag att samverka med Arbetsförmedlingen för att utarbeta ett program för att stödja arbetsintegrerade sociala företag. Stöden ska utformas för att vara förenliga med EU:s statsstödsregler.

Samhall får ökad resurser att anställa med utvecklingsanställningar. Regeringen har gett de statliga myndigheterna i uppdrag att ta fram praktikplatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga under perioden 1 april 2016 till sista december 2018.

I juli 2017 kommer lönestöden till personer med funktionsnedsättning att förändras för att förtydliga strukturen av stöden och utformningen av stödets innehåll. 2017 höjs taket för den bidragsgrundande lönekostnaden från dagens 16 700 kronor till 17 100.

SKL anser att höjningen (2,4 %) av taket för den bidragsgrundande lönekostnaden till 17 100 kr är alldeles för lågt, särskilt med tanke på att nivå inte höjts på tio år.

Sänkt mervärdesskatt på vissa reparationer

Reparationer av enklare art bedöms kunna utföras av personer med en svag anknytning till arbetsmarknaden, vilket kan leda till en ökad varaktig sysselsättning och lägre arbetslöshet.

Enklare reparationer utgör en möjlig affärsidé för arbetsintegrerade sociala företag. En sänkt mervärdesskatt på dessa tjänster ökar lönsamheten och därmed ökar möjligheten till fler anställningar inom dessa företag.

Ersättning till ungdomar

Ersättningen till unga som saknar fullföljd gymnasieutbildning får idag 48 kronor per dag i utvecklingsersättning upp till 20 års ålder och därefter 141 kronor per dag när de fyller 20 år. Från den 1 juli 2017 avser regeringen att de som saknar fullföljd gymnasieutbildning även efter att de fyllt 20 år får behålla den lägre ersättningen för att öka incitamentet för att återgå i studier.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Tor Hatlevoll tfn 08-452 79 69, Vivi Jacobson-Libietis tfn 08-452 78 20 och Åsa Karlsson tfn 08-452 78 25 och Annica Falk tfn 08-452 75 64, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Arbetsgivarfrågor

I år har vi valt att lägga avsnittet Arbetsgivarfrågor i bilaga då mycket av det som tidigare beskrivits återkommer i bilagan.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Signild Östgren

Bilaga

Arbetsgivarfrågor i Budgetpropositionen 2017

Avdelningen för arbetsgivarfrågor
Örjan Lutz

Arbetsgivarfrågor i Budgetpropositionen 2017

Lönebildning

Regeringen konstaterar att parternas ansvar för lönebildningen är en grundpelare i den svenska arbetsmarknadsmodellen. Staten har ett övergripande samhällsekonomiskt ansvar men huvudansvaret för lönebildningen ligger hos parterna på arbetsmarknaden. Parterna tar detta ansvar och det finns därför ingen anledning att ändra ansvarsuppdelningen. Vidare konstateras att den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är lönenormerande, vilket i två decennier bidragit till varaktig reallönetillväxt. Sedan 1995 har den genomsnittliga årliga reallönetillväxten legat på 2,4 procent.

Regeringen konstaterar att löneskillnaderna fortsätter minska mellan kvinnor och män, men att utvecklingen mot jämställdhet går allt för långsamt. Regeringen lyfter fram flera olika åtgärder som t.ex. ett mer jämställt uttag av föräldraledighet, ökade möjligheter för kvinnor att arbeta mer och årliga lönekartläggningar. Se avsnittet "Jämställdhet".

Regeringen fattade i februari 2016 ett beslut om statsbidrag för höjda löner till lärare det s.k. Lärarlönelyftet. Se avsnittet "Läraryrket och lärarutbildning".

Enligt konjunkturlönestatistiken ökar timlönerna i hela ekonomin med 2,4 procent under 2015. Prognosen för timlöneutvecklingen revideras ned till 2,7 procent för 2016 och till 3,1 procent för 2017. Under perioden 2018–2020 bedöms timlönerna öka med 3,4 procent per år.

I kommunsektorn väntas lönerna öka snabbare än i näringslivet. Detta till följd av en särskild satsning på löner för undersköterskor, regeringens satsning på höjda lärarlöner och ett stort rekryteringsbehov i många verksamheter. Enligt konjunkturlönestatistiken ökar timlönerna för sektorn med 2,7 procent under 2015. Prognosen för timlöneutvecklingen ligger på 3,1 procent för 2016 och 3,3 procent för 2017.

Frågor om lönebildning besvaras av Lena Schaller tfn 08-452 75 63, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Arbetsmarknad och arbetsliv

Regeringens arbetsmarknadspolitik

Arbete med stöd i form av arbetsmarknadspolitiska insatser innebär att arbetsgivaren får kompensation i form av ekonomiskt stöd för att anställa personer som har svårt att

BILAGA till cirkulär 16:50

få arbete. I höstens budgetproposition lyfter regeringen speciellt fram följande stödåtgärder:

Kompetenslyft äldreomsorg och hälso- och sjukvård samt extratjänster

Regeringen föreslår ett kompetenslyft för tidsbegränsat anställda arbetstagare inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård. Regeringen föreslår även att insatsen extratjänster förändras.

Kompetenslyftet omfattar totalt 10 000 utbildningsplatser under perioden 2017–2020. Platserna avser studier på 50 procent och arbete på 50 procent. Finansieringen gäller kostnaden för utbildningsplatserna. Utbildningssatsningen riktar sig till personer som i dag är tidsbegränsat anställda inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård och som genom utbildning kan bli undersköterska.

Vad gäller extratjänster ökar regeringen stödets omfattning och subvention kan lämnas för 100 procent av en heltidsanställning i stället för dagens 75 procent av en heltid. Regeringen vill även höja handledarstödet under de första tre månaderna. Regeringen avser också att vidga målgruppen för extratjänsterna så att de även blir tillgängliga för nyanlända. Regeringen anser även att nuvarande reglering av extratjänster och traineejobb till viss del har varit begränsande och ska därför se över regleringen vad gäller såväl extratjänster som traineejobb i syfte att bredda möjligheterna att använda dessa inom fler områden i enlighet med EU:s statsstödsregler.

Regeringen menar att de med dessa förändringar utgår från att berörda arbetsmarknadsparter kommer att spela en aktiv roll i framväxten av extratjänster och därmed till att minska arbetslösheten för personer som står långt från arbetsmarknaden.

SKL och Kommunal har träffat en överenskommelse om extratjänster. Läs mer om överenskommelsen här: <http://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv2016/kompetenslyftskaunderlattarekrytering.9957.html> . Se även Cirkulär 16:49.

Vidgad målgrupp för traineejobb och yrkesintroduktionsanställningar

Regeringen har vidgat målgruppen för traineejobb och yrkesintroduktionsanställningar, (SKLs avtal för yrkesintroduktionsanställningar, BUI, Bestämmelser för arbetstagare i utbildning- och introduktionsanställning och BAL, Bestämmelser för arbetstagare i arbetslivsintroduktionsanställning) under våren så att även nyanlända och långtidsarbetslösa ska kunna ta del av dessa insatser.

Lönebidragsersättning

Regeringen höjer taket för den lön som lönebidragsersättningen kan beräknas på från 16 700 kr till 17 100 kr från och med 2017. På så sätt kan arbetsgivare få en högre kompensation om de anställer personer med nedsatt arbetsförmåga, vilket innebär förbättrade förutsättningar för arbetsgivare att anställa och tillvarata kompetensen hos personer med funktionsnedsättning.

BILAGA till cirkulär 16:50

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Phia Moberg, tfn 08-452 76 28, Katrina Storm Åsell tfn 08-452 75 95 eller Christin N Granberg tfn 08-452 76 30, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Socialförsäkring

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Mål för utgiftsområdet

Regeringens mål för utgiftsområdet är att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå.

Sjukfrånvarons utveckling

Sammansättningen av antalet utbetalade dagar med sjuk- och rehabiliteringspenning respektive sjuk- och aktivitetsersättning har förändrats. Antalet personer som har sjukersättning har minskat. Det beror på minskat nybeviljande av sjukersättning och att antal personer som övergår från sjukersättning till ålderspension har ökat.

Ökningstakten för sjukpenningtalet har avtagit, vilket anses bero på att ökningstakten i både inflöde och varaktighet av sjukfall har minskat. Sjukskrivning till följd av psykisk ohälsa fortsätter dock att öka och är idag den vanligaste sjukskrivningsorsaken för såväl kvinnor som män. Risken att drabbas av psykisk ohälsa när man arbetar inom så kallade kontaktyrken är högre än den genomsnittliga risken att drabbas av psykisk ohälsa. Risken är lika stor för kvinnor och män inom kontaktyrken, men fler kvinnor arbetar inom dessa yrken och därför är fler kvinnor sjukskrivna för psykisk ohälsa.

SKL tecknade i augusti 2016 tillsammans med de fackliga organisationerna inom kommun- och landstingssektorn en avsiktsförklaring ”Åtgärder för friskare arbetsplatser i kommuner och landsting” i syfte att gemensamt utveckla och genomföra åtgärder för att säkerställa ett förebyggande arbetsmiljöarbete och, i förlängningen, ett friskt arbetsliv med mål att nå en låg och stabil sjukfrånvaro.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning besvaras av Tina Eriksson tfn 08-452 77 27, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Pensionsgruppens initiativ att se över åldersgränserna i pensionssystem och socialförsäkring i syfte att få till stånd ett längre arbetsliv är viktigt. Arbete är grunden för välbefinnande och en garant för att kunna upprätthålla välfärden. Givet att vi lever längre och är friskare behöver arbetslivet förlängas.

BILAGA till cirkulär 16:50

SKL har därför i en avsiktsförklaring, tillsammans med flertalet parter på arbetsmarknaden, ställt sig bakom att bland annat höja åldersgränser i pensionssystemet och att åldersgränsen i LAS flyttas från 67 år till 69 (överlämnad den 19 september 2016).

Frågor om Ekonomisk trygghet vid ålderdom besvaras av Ossian Wennström tfn 08-452 79 17, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket

Regeringen förstärker Arbetsmiljöverkets anslag med 25 miljoner kronor 2017. Satsningen innebär att Arbetsmiljöverket kan anställa flera inspektörer. Myndigheten föreslås få 739 miljoner 2017.

Arbetslivspolitik

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU). Regeringen avsätter 3 miljoner kronor för att sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för uppkomst av sjukdomar.

Företagshälsovård

Regeringen hänvisar till förra årets budgetförslag där det aviserades att 10 miljoner kronor årligen skulle avsättas som stöd till företagshälsovårdens kompetensförsörjning.

Frågor om Arbetsmiljö besvaras av Ned Carter tfn 08-452 76 23 och Gunnar Sundqvist tfn 08-452 71 08, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Integration i arbetslivet

Migrationsverket bedömer att färre personer kommer att söka asyl i Sverige de kommande åren än 2015, men antalet är fortfarande högre än genomsnittet för 2000–2014. Det leder bland annat till ökade rekryteringsbehov i kommunsektorn, som redan i dag upplever svårigheter att rekrytera till vissa verksamheter.

Den genomsnittliga utbildningsnivån bland deltagarna i etableringsuppdraget har ökat över tid. Andelen personer med eftergymnasial utbildning två år eller längre har ökat från 19 procent under 2013 till 24 procent under 2014 och 2015. Andelen med endast förgymnasial utbildning har under samma period minskat från 57 procent under 2013 och 51 procent under 2014 till 49 procent under 2015. Ökningen i utbildningsnivå gäller både kvinnor och män, men kvinnorna har fortfarande i genomsnitt en lägre utbildningsnivå än männen. 71 procent av dem som hade en etableringsplan under 2015 var under 40 år.

BILAGA till cirkulär 16:50

Antalet deltagare i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag väntas öka kraftigt de kommande åren och regeringen föreslår därför att myndigheten ges ytterligare resurser för att möta denna utveckling. Samtidigt som antalet deltagare ökar behöver resultaten i etableringsuppdraget förbättras. I dag är andelen som har ett arbete eller deltar i reguljär utbildning efter avslutad etableringsplan knappt en tredjedel. Regeringen aviserar därför att de tänker återkomma med förslag för att förenkla och effektivisera etableringsuppdraget.

Regeringen ser också att det krävs insatser för att öka arbetsgivarnas benägenhet att anställa nyanlända. Subventionerade anställningar kan ge nyanlända förbättrade jobbchanser och viktig arbetslivserfarenhet. Regeringen pekar på att många arbetsgivare upplever de olika formerna av anställningsstöd som komplicerade, vilket riskerar att leda till att arbetsgivare väljer bort möjligheten att anställa med stöd. Ett arbete bedrivs därför i Regeringskansliet för att förenkla och göra anställningsstöden mer effektiva och träffsäkra.

Tidiga insatser för asylsökande

Länsstyrelserna får ansvaret för att för att samordna och organisera tidiga etableringsinsatser till asylsökande från 2017. Tidigare har ansvaret för organiserad sysselsättning varit Migrationsverkets. Med anledning av länsstyrelsernas nya uppdrag förstärks även deras förvaltningsanslag med 72 miljoner kronor per år från 2017. Migrationsverkets förvaltningsanslag minskar med motsvarande belopp.

Ytterligare medel tillförs även till studieförbunden och folkhögskolor via Folkbildningsrådet för språkinsatser till asylsökande med 135 miljoner kronor 2017, 120 miljoner 2018, 106 miljoner 2019 och 41 miljoner 2020.

Arbetsförmedlingen tillförs 90 miljoner och 55 miljoner från 2018 för att satsningen på kompetenskartläggning av asylsökande ska fortsätta.

Ökad samverkan för nyanländas etablering

Delegationen för unga till arbete (Dua) har till uppgift att främja en konstruktiv och flexibel samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommuner för att minska ungdomsarbetslösheten. Delegationen har bedrivit ett arbete med lokala överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommuner som verktyg för samverkan. För att dessa erfarenheter ska kunna tas tillvara för att också stärka genomslaget av arbetsmarknadspolitiska insatser på lokal nivå som rör nyanlända ges delegationen ett utökat uppdrag att främja samverkan mellan berörda aktörer som har betydelse för nyanländas, företrädesvis nyanlända ungdomars, möjlighet att etablera sig i arbetslivet. Därutöver föreslås att 30 miljoner per år 2017 och 2018 avsätts för främjandeinsatser liknande de medel som idag finns för samverkan kring unga.

BILAGA till cirkulär 16:50

Utökade medel för snabbspår

Under 2015 och 2016 har Arbetsförmedlingen samordnat de snabbspår som arbetsmarknadens parter i samarbete med myndigheten har initierat. Snabbspåren riktar sig till nyanlända som har erfarenhet eller utbildning inom ett bristyrke där arbetsmarknadens parter har kommit överens om ett snabbspår. I dag finns 14 snabbspår. Inför 2016 tillfördes Arbetsförmedlingen 10 miljoner för särskilda främjande- och utvecklingsinsatser som syftar till att påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår att ytterligare 25 miljoner per år 2017–2020 avsätts för detta ändamål. Därmed uppgår resurserna för detta till 35 miljoner kronor per år 2017–2019 och 25 miljoner 2020.

Satsningar på lärlingsvux

Genom satsningar på lärlingsvux vill regeringen underlätta för att kombinera språkstudier på lägre nivåer med till exempel kompletterande yrkesutbildning och praktik. För 2017 avsätts medel för 2 600 platser med möjlighet till studiemedel. Regeringen avser att reservera delar av satsningen för elever inom svenska för invandrare (sfi) och svenska som andraspråk. Satsningen uppgår till 243 miljoner för platser.

Tekniksprånget förlängs och Jobbsprånget utvecklas

Regeringen avsätter 11 miljoner kronor per år 2018 och 2019 för att förlänga Tekniksprånget, en satsning på praktik för att bredda intresset för ingenjörsutbildning på högskolan, ytterligare två år. Förslaget möjliggör även utvecklingen av pilotverksamheten Jobbsprånget, vilket är en insats med praktik för nyanlända akademiker som syftar till att underlätta deras etablering på den svenska arbetsmarknaden.

Frågor om Integration i arbetslivet besvaras av Anders Barane tfn 08-452 74 38, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Jämställdhet

Diskriminering

Under 2016 har regeringen föreslagit ändringar i diskrimineringslagen som innebär att arbetet med aktiva åtgärder inom arbetslivet och utbildningsområdet ska utvidgas till att omfatta samma diskrimineringsgrunder som diskrimineringsförbudet (prop. 2015/16:135). I propositionen föreslås även att det nuvarande kravet på en lönekartläggning för jämställda löner kvarstår och att en sådan kartläggning ska genomföras årligen i stället för vart tredje år.

När det gäller formerna för dokumentation av arbetet ersätts dagens krav på särskilda planer med ett krav på skriftlig dokumentation. Kravet på skriftlig dokumentation vid lönekartläggningen ska omfatta företag med minst 10 arbetstagare i stället för dagens 25. I propositionen lämnas också förslag på ett förtydligat ansvar för arbetsgivare att

BILAGA till cirkulär 16:50

främja en jämn könsfördelning på ledande positioner. Förslagen träder i kraft den 1 januari 2017.

Översyn av föräldraförsäkringen

Regeringen har i februari 2016 tillsatt en utredning (dir. 2016:10) för att göra en översyn av reglerna för föräldraledighet och föräldraförsäkring. Syftet är att identifiera problem och föreslå åtgärder för att föräldraförsäkringen i högre grad än i dag ska bidra till jämställdhet på arbetsmarknaden, ett jämställt föräldraskap och även fortsatt bidra till goda uppväxtvillkor för barn. Regeringen införde 2016 en tredje reserverad månad i föräldraförsäkringen för vardera föräldern i syfte att bl.a. förbättra jämställdheten på arbetsmarknaden. Det kommunala vårdnadsbidraget avskaffades den 1 januari 2016.

Ny jämställdhetsmyndighet

Regeringen avser att inrätta en jämställdhetsmyndighet. Myndigheten ska bidra till ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Jämställdhetspolitikens fortsatta inriktning planeras att redovisas i en skrivelse till riksdagen hösten 2016.

Jämställdhetsintegrering på regional och lokal nivå

Länsstyrelserna ger ett betydelsefullt stöd till de regionala aktörernas arbete med jämställdhet. Regeringen anser att det är viktigt att det ambitiösa arbete som bedrivs utifrån de regionala strategierna för jämställdhetsintegrering fortsätter. Vidare stödjer regeringen under perioden 2015–2018 Sveriges Kommuner och Landstings projekt Kunskapsspridning genom modellkommuner och därmed också arbetet för att sprida goda exempel på jämställdhetsarbete i kommuner (S2015/01255/JÄM).

Ekonomisk jämställdhet – Jämställdhet på arbetsmarknaden

Arbete och utbildning är grunden för kvinnors och mäns möjligheter att utvecklas och försörja sig. Trots ett mångårigt arbete för att stärka förutsättningarna för jämställdhet råder det fortfarande olika förutsättningar för kvinnor och män för att komma ut, stanna kvar och utvecklas i arbetslivet och som företagare samt att förena arbete och familj. Regeringen avser att genomlysna betydelsen av skattesystemets utveckling ur ett jämställdhetsperspektiv. Arbetet ska vara avslutat senast 2018.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Charlotta Undén tfn 08-452 71 62, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

BILAGA till cirkulär 16:50

Utbildnings- och lärarfrågor

Området delas här in i delområden *Läraryrket och lärarutbildningen*, *Gymnasieskola och yrkesutbildning* samt *Högre utbildning och universitetsforskning*.

Regeringen genomför i enlighet med förra årets budgetproposition ett kunskapslyft för livslångt lärande och högre sysselsättning. Kunskapslyftet omfattar under 2016 cirka 44 000 statligt finansierade utbildningsplatser inom yrkesvux, Komvux, yrkeshögskolan, folkhögskolan samt universitet och högskolor och föreslås byggas ut till drygt 68 000 platser fram t.o.m. 2019.

Utöver detta tillkommer även inom ramen för regeringens jobbsatsning utbildning för personer inom vissa arbetsmarknadsreformer, bl.a. traineejobb och andra insatser inom arbetsmarknadspolitiken.

För att klara kompetensförsörjningen avser regeringen att bjuda in parter och branscher till samtal kring hur de satsningar som är gjorda inom utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken kan utvecklas för att klara de framtida utmaningarna.

Läraryrket och lärarutbildning

Regeringens prioritering är att stärka läraryrkets attraktivitet så att fler vill bli lärare, fler lärare stannar i yrket och fler vill återvända till läraryrket.

Nationell samling för läraryrket

För att göra läraryrket mer attraktivt behöver lärarna enligt regeringen ges tid att ägna sig åt undervisningen och möjligheter att göra karriär och utvecklas i yrket. Även förskollärare och fritidspedagoger behöver ges bättre möjligheter att utvecklas i sina professioner. Det krävs insatser på både kort och lång sikt. För att stärka yrkenas attraktivitet har regeringen tagit initiativ till en nationell samling för läraryrket som bl.a. resulterat i lärarlönelyftet, en investering i höjda löner för cirka 60 000 lärare och förskollärare. Från och med 2017 beräknas 3 miljarder kronor per år avsättas för detta ändamål.

Investering för att få lärare att återvända till yrket

Regeringen stärker satsningen på att få fler lärare att återvända till yrket med en helt ny webbutbildning för lärare och förskollärare som återvänder till yrket. Tio miljoner avsätts för ändamålet år 2017. Därefter två miljoner årligen till år 2020.

Kampanj för lärar- och förskollärarkampanjerna

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att fortsätta den redan påbörjade lärar- och förskollärarkampanjen, som syftar till att attrahera fler personer till lärar- och förskollärarkampanjerna.

BILAGA till cirkulär 16:50**Prognoser**

För att underlätta bl.a. för lärosätena i deras uppdrag att planera sitt utbildningsutbud så att det svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov har regeringen fattat beslut om att ge Skolverket i samarbete med Universitetskanslersämbetet i uppdrag att ta fram återkommande prognoser över skolans och förskolans behov av lärare och förskollärare. Prognoserna ska redovisas vartannat år med start december 2017.

Kompetensutveckling för förskolepersonal

För att möjliggöra kompetensutvecklingsinsatser för förskolepersonal föreslås en utvidgning av de nationella skolutvecklingsprogrammen, t.ex. för att öka personalens kompetens när det gäller att ta emot och undervisa barn med ett annat modersmål än svenska samt kring det pedagogiska uppdrag som förskolan har.

Läslýftet

Läslýftet ska även omfatta förskollärare och skolbibliotekarier samt satsa på utbildning för språk-, läs- och skrivutvecklare med inriktning mot förskolan.

Fortbildning för förskolechefer

Satsningen pågår till 2018.

Övningsskolor

För att utveckla de verksamhetsförlagda utbildningsdelarna i lärar- och förskollärarytbildningarna pågår under perioden 2014–2018 en försöksverksamhet med övningsskolor och övningsförskolor i vilken 16 universitet och högskolor deltar. Universitetskanslersämbetet har i uppdrag att utvärdera verksamheten.

Medel för ökad utbildningskvalitet

För att stärka kvaliteten i lärar- och förskollärarytbildningarna har ytterligare medel, totalt 875 miljoner kronor, avsatts för att ersättningsbeloppen för humaniora och samhällsvetenskap samt lärar- och förskollärarytbildningen ska kunna höjas under perioden 2015–2018.

Utbyggd lärar- och förskollärarytbildning

Regeringen bedömer dessutom att ytterligare satsningar krävs inom bl.a. lärar- och förskollärarytbildningarna, såsom en ytterligare utbyggnad av dessa. Regeringen föreslår att universitet och högskolor tillförs 54 miljoner kronor för detta ändamål. Fullt utbyggd beräknas satsningen omfatta 270 miljoner från 2021, exklusive studiemedel, vilket motsvarar 3 600 helårsstudenter.

BILAGA till cirkulär 16:50

Fler lärare i svenska som andraspråk

Behoven av lärare i svenska som andraspråk har ökat kraftigt med anledning av det stora antalet nyanlända. Regeringen menar därför att lärosätena ska prioritera att bygga ut utbildningar med denna inriktning.

Ytterligare 35 miljoner avsätts för att möta det fortsatta behovet av lärare i svenska som andraspråk.

Fler vägar till läraryrket

Teach for Sweden och VAL är två verksamheter för fler vägar in i läraryrket. Regeringen avser att för Teach for Sweden och särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) använda ytterligare medel för att säkra verksamheten kommande år. Totalt 24 miljoner från och med 2017.

Sju universitet och högskolor i uppdrag att bedriva vidareutbildning av lärare och förskollärare som saknar lärar- eller förskollärarexamen (VAL). Medel avsätts för verksamheten med totalt 90 miljoner från och med 2017.

Frågor om Läraryrket och lärarutbildningen besvaras av Ulrika Wallén tfn 08-452 76 03, och Jan Bergström tfn 08-452 76 99, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Gymnasieskola och yrkesutbildning

En utbyggd och regionaliserad yrkesutbildning för vuxna

Regeringen vill fortsätta att öka satsningarna på permanenta utbildningsplatser inom yrkesvux och lärlingsutbildning för vuxna (lärlingsvux). Regeringen föreslår därför en utbyggnad av yrkesvux till totalt motsvarande cirka 27 750 platser 2019 och en utbyggnad av lärlingsvux till cirka 3 150 platser 2019. För 2017 tillförs yrkesvux och lärlingsvux sammanlagt 519 miljoner kronor.

Regeringen avser även att reservera delar av satsningarna på yrkesvux och lärlingsvux för elever inom svenska för invandrare (sfi) och svenska som andraspråk inom Komvux och särskild utbildning för vuxna (särsvux) på grundläggande nivå.

För att yrkesvux ska kunna erbjuda ett brett utbud av utbildningar som motsvarar de behov som finns i olika regioner anser regeringen att det är lämpligt att utbildningarna både planeras och genomförs på regional nivå, av flera kommuner i samverkan. Regeringen avser därför att utveckla formerna för en regionaliserad yrkesutbildning för vuxna.

Regeringen avser också att som villkor för att ta del av det utbyggda yrkesvux ställa krav på att ansökande kommuner själva finansierar minst motsvarande antal utbildningsplatser.

BILAGA till cirkulär 16:50

För att ytterligare utveckla yrkesutbildningen för vuxna på gymnasial nivå avser regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att undersöka hur yrkesutbildningen för vuxna, med särskilt fokus på nyanländas etablering, kan reformeras, t.ex. genom införandet av yrkesskolor.

Rätt till behörighetsgivande utbildning inom Komvux

Regeringen avser att i anslutning till budgetpropositionen lämna en proposition om rätt till behörighetsgivande kurser inom Komvux. Satsningen innebär att vuxna ges rätt att studera inom Komvux i syfte att uppnå grundläggande och särskild behörighet och särskilda kunskaper när det gäller högskoleutbildning och yrkeshögskoleutbildning. Satsningen på rätt till Komvux innebär att kommunerna tillförs 530 miljoner kronor från och med 2017 via det generella statsbidraget.

En stärkt yrkeshögskola

Inom ramen för regeringens satsning på ett utvidgat kunskapslyft fortsätter utbyggnaden av yrkeshögskolan såsom tidigare aviserats om motsvarande omkring 6 000 platser permanent fr.o.m. 2017. Regeringen har vidare i propositionen En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap (prop. 2015/16:198) sagt att ett beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan i regel bör omfatta fler än två utbildningsomgångar, till skillnad från hur det varit tidigare. Denna nya inriktning betyder att utbildningsanordnare mer långsiktigt kan arbeta med kvaliteten och våga satsa på investeringstunga utbildningar.

Examensgraden i yrkeshögskolan är lägre för utrikes födda än för inrikes födda. Regeringen avser därför att ge myndigheten i uppdrag att kartlägga omfattningen av denna undervisning och föreslå åtgärder inom ramen för insatsen som kan bidra till att examensgraden för utrikes födda kvinnor och män ökar.

Gymnasieskolans yrkesprogram

Regeringen har tillsammans med LO och Svenskt Näringsliv utnämnt 2016 till Yrkesutbildningens år. Regeringen anser att satsningen har inneburit en viktig grund för att stärka yrkesutbildningarnas kvalitet och attraktivitet och bedömer därför att det arbetet ska fortsätta kommande år.

Regeringen har sedan tidigare inlett ett arbete med att främja att det i fler branscher utvecklas former för samverkan mellan skola och arbetsliv, bl.a. genom införandet av statsbidrag för utveckling av regionala stödfunktioner, t.ex. för s.k. yrkescollege. Regeringen kommer att fortsätta arbetet och bedömer att satsningen ska förstärkas.

I november 2015 lämnade Yrkesprogramsutredningen sitt betänkande Välja yrke (SOU 2015:97). Utredningen föreslår ett antal insatser som ska stärka yrkesutbildningen i Sverige. Förslagen har remitterats och regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag när det gäller dessa frågor.

BILAGA till cirkulär 16:50

Frågor om Gymnasieskola och yrkesutbildning besvaras av Katarina Storm Åsell tfn 08-452 75 95, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Högre utbildning och universitetsforskning

Högre ersättning

Regeringen avser att ge några statliga lärosäten möjligheter till högre ersättning för vissa ämnen som de har särskilt ansvar för. Dessa omfattar bl.a. språk för vilka behovet av kompetens har ökat i takt med att migrationen har förändrats.

Bedömning av utländsk utbildning

Universitets- och högskolerådet har fått i uppdrag att vidareutveckla bedömningen av utländsk utbildning, bl.a. för att också personer som har bristande dokumentation över sin eftergymnasiala utbildning ska kunna få utbildningen bedömd, vilket inte är möjligt i dag. Mot bakgrund av de beskrivna satsningarna anser regeringen att myndigheten bör tillföras ytterligare medel och anslaget föreslås därför öka med 15 miljoner kronor 2017 och beräknas öka med ytterligare 21 miljoner 2018.

Frågor om Högre utbildning och universitetsforskning besvaras av Ulrika Wallén tfn 08-452 75 09, avdelningen för arbetsgivarfrågor.